

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет (інститут) географічний

Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС

обов'язкового освітнього компонента

КРАЄЗНАВСТВО ТА МЕТОДИКА ЙОГО НАВЧАННЯ

підготовки бакалавра

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальності 014 Середня освіта (Географія)

освітньо-професійна програма Середня освіта. Географія. Економіка

Силабус освітнього компонента «КРАЄЗНАВСТВО ТА МЕТОДИКА ЙОГО НАВЧАННЯ»
підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014.07 Середня
освіта (Географія), за освітньо-професійною програмою Середня освіта. Географія.
Економіка

Розробники:

Ткачук Н.М., доцент кафедри економічної та соціальної географії, кандидат педагогічних
наук, доцент

Маковецька Л, О., доцент кафедри економічної та соціальної географії, кандидат
географічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Ткачук Н. М.

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економічної та
соціальної географії**

протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Погребський Т. Г.

I Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній Рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань <u>01 Освіта / Педагогіка</u> Спеціальність <u>014 Середня освіта (Географія)</u> Освітньо-професійна програма <u>Середня освіта. Географія.</u> <u>Економіка</u> Освітній ступінь: бакалавр	Обов'язковий
Кількість годин – 120, кредитів – 4		Рік навчання – 4
ІНДЗ – немає		Семестр – 7
Мова навчання – українська		Лекції – 26 годин
		Практичні роботи – 30 годин
		Самостійна робота – 56 годин
		Консультації – 8 годин
	Форма контролю – екзамен	

Таблиця 2

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній Рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	Галузь знань <u>01 Освіта / Педагогіка</u> Спеціальність <u>014 Середня освіта (Географія)</u> Освітньо-професійна програма <u>Середня освіта. Географія.</u> <u>Економіка</u> Освітній ступінь: бакалавр	Нормативний освітній компонент
Кількість годин – 120, кредитів – 4		Рік навчання – 4
ІНДЗ – немає		Семестр – 8
Мова навчання – українська		Лекції – 14 годин
		Практичні роботи – 12 годин
		Самостійна робота – 80 годин
		Консультації – 14 годин
	Форма контролю – екзамен	

II. Інформація про викладачів

ППП Ткачук Надія Михайлівна

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри економічної та соціальної географії

Контактна інформація

Телефон 0974852583

Електронна пошта: Tkachuk.Nadiia@vnu.edu.ua

Адреса викладання курсу: вул. Банкова, 9, корпус ВНУ імені Лесі Українки

Дні занять (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>)

ППП Маковецька Лариса Олексіївна

Науковий ступінь кандидат географічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри економічної та соціальної географії

Контактна інформація

Телефон 0953223654

Електронна пошта

Адреса викладання курсу: вул. Банкова, 9, корпус ВНУ імені Лесі Українки

III. Опис освітнього компонента

1.Анотація курсу. Вивчення ОК «Краєзнавство та методика його навчання» відбувається у двох взаємозв'язаних аспектах: по-перше, краєзнавство розглядається як таке, що передбачає навчальні чи наукові дослідження у навколишньому середовищі. У результаті таких пошуків формується певна система знань про особливості рідного краю. По-друге, географічне краєзнавство є елементом методичної системи учителя географії.

Краєзнавство передбачає формування знань про рідний край як систему, що узгоджується зі змістом та завданнями цілого комплексу наук. На географічному факультеті йдеться про краєзнавство географічне, предметом якого є природні та соціально-економічні територіальні системи своєї місцевості.

2. Пререквізити і постреквізити.

Пререквізити:

Вивчення освітнього компонента пов'язується із системою предметних компетентностей здобувачів, сформованих у курсах педагогіки, психології («Сучасні педагогічні технології», «Методика виховної роботи», «Основи психології» та ін.); освітніх компонентів з фізичної, економічної та соціальної географії, які вивчались у попередніх семестрах.

Постреквізити: Опанування змісту ОК «Краєзнавство та методика його навчання» забезпечить наступність вивчення освітніх компонентів за навчальним планом педагогічної складової: «Педагогічна практика»

3. Мета і завдання освітньої компоненти

Метою вивчення освітнього компонента «Краєзнавство та методика його навчання» є осягнення здобувачами теоретико-методичних основ краєзнавства; розширення їх знань про природні, соціально-економічні особливості рідного краю та визначні його пам'ятки; розвиток навичок здобувачів використовувати краєзнавчий принцип як один з важливих компонентів методики навчання географії у закладах освіти.

Основними завданнями вивчення є:

- розкриття теоретичних та методичних засад краєзнавства;
- висвітлення історичних особливостей розвитку географічного краєзнавства;
- обґрунтування методичних особливостей використання краєзнавчого принципу навчання як елементу дидактичної системи учителя географії;
- розширення системи знань здобувачів про природні й соціально-економічні особливості рідного краю та про визначні його пам'ятки;
- розкриття змісту, форм та методичних особливостей організації краєзнавчих досліджень у закладах загальної середньої освіти;
- обґрунтування дидактичних умов, які сприяють ефективному використанню краєзнавчих матеріалів при вивченні географії у закладах освіти.

4. Результати навчання (Компетентності)

На основі вивчення здобувач має набути таких компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності вчителя географії та економіки із застосуванням сучасних теорій та методів географічної, економічної та психолого-педагогічних наук, із використанням комплексу міждисциплінарних даних, за умов недостатності інформації та невизначеності умов організації освітнього процесу в основній (базовій) школі.

Загальні компетентності.

ЗК 1. Здатність свідомо ставитись до вимог суспільства, усвідомлювати свої права та обов'язки як громадянина України, діяти на засадах етичних мотивів соціально, відповідально і свідомо.

ЗК 2. Знання й розуміння предметної професійної діяльності та здатність до професійного самовдосконалення та навчання впродовж життя.

ЗК 3. Здатність до використання сучасних, у тому числі інформаційних технологій, володіння навичками застосування програмних засобів.

ЗК 4. Здатність до письмової й усної комунікації державною мовою.

ЗК 5. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.

ЗК 6. Здатність до комунікативної толерантності у професійній сфері, володіння етикою ділового спілкування (учні, вчителі, батьки).

ЗК 7. Здатність працювати автономно та в команді, забезпечувати якість виконання робіт і оцінювання їх результатів, приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 8. Здатність до пошуку, обробки та критичного аналізу інформації з різних джерел, до інноваційного мислення, креативності, до генерування нових ідей.

ЗК 9. Здатність до використання знань в практичній діяльності, до адаптації та дії в нових умовах.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

1. ФК 1. Здатність розкривати структуру і значення природничих та суспільних наук, предмет їх дослідження, історичні етапи розвитку, місце і зв'язки у системі наук.

ФК 3. Здатність оперувати сучасною географічною й економічною термінологією, законами, концепціями, вченнями і теоріями природничих і суспільних наук, ефективно і вільно їх обґрунтовувати за допомогою письмових, усних та візуальних засобів.

ФК 4. Здатність застосовувати базові знання й практичні навички з природничих та суспільних наук у навчанні та у професійній діяльності.

ФК 5. Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем та людиною, розуміти і пояснювати стратегію сталого розвитку людства.

ФК 9. Здатність до комплексного планування, розробки й реалізації навчальних проєктів, підготовки аналітичної звітної документації та презентацій.

ФК 10. Здатність виконувати польові дослідження (природних, суспільних об'єктів і процесів), спроможність проводити педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати, застосовувати їх у професійній діяльності.

ФК 11. Здатність до комунікації зі спільнотами, уміння організувати спілкування учнів, створювати рівноправне освітнє середовище, зорієнтоване на особистісний, творчий і духовний розвиток школярів, на психологічно комфортні умови навчання.

ФК 12. Здатність застосовувати набуті географічні, економічні та психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів ключових і предметних компетентностей згідно вимог навчальної програми для загальноосвітніх навчальних закладів.

ФК 15. Здатність впроваджувати краєзнавчий підхід на уроках географії й економіки та у позакласній і позашкільній діяльності.

ФК 16. Здатність організовувати різні форми роботи з учнями, ефективно використовувати дидактичні інструменти при вивченні географічних і економічних дисциплін та здійснювати міжпредметні зв'язки з іншими предметами із урахуванням вимог програми для загальноосвітніх навчальних закладів.

ПК 10. Здатність застосовувати набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальних і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків географії відповідно до вимог державного стандарту в середній (базовій) школі.

Структура освітнього компонента

Таблиця 4

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практичні роботи	Самостійна робота	Консультації	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Зміст та історія розвитку краєзнавства; методи і форми краєзнавчої роботи						

Тема 1. Вступ. Суть та завдання географічного краєзнавства	7,5	2	2	3	0,5	ДС, РК, ІРС/3
Тема 2. Краєзнавчий принцип навчання, як елемент дидактичної системи учителя географії.	7,5	2	2	3	0,5	ДС, РК, ІРС/3
Тема 3. Зародження краєзнавства та історія його розвитку	8,5	2	2	4	0,5	ІРС, РМГ/3
Тема 4. Розвиток шкільного географічного краєзнавства	8,5	2	2	4	0,5	ДС, ІРС/3
Тема 5 Зміст і форми організації роботи з географічного краєзнавства у ЗЗСО	8,5	2	2	4	0,5	РМГ, ІРС/3
Тема 6. Зміст і форми краєзнавчої роботи позашкільних закладів освіти.	9	2	2	4	1	РМГ, ІРС/3
Тема 7. Краєзнавчі музеї у системі національного краєзнавства	10,5	2	4	4	0,5	ДС/2
Разом за модулем 1	60	14	16	26	4	20 балів
Змістовий модуль II.						
Тема 8. Методичні особливості краєзнавчих дослідження природних об'єктів	8,5	2	2	4	0,5	ДС, ІРС/3
Тема 9. Методичні особливості дослідження населення і господарства краю	8,5	2	2	4	0,5	ДС, ІРС/3
Тема 10. Методика організації краєзнавчих географічних екскурсій та туристсько-краєзнавчих походів.	8,5	2	2	4	0,5	ІРС, РМГ/3
Тема 11. Методика організації роботи краєзнавчого гуртка	8,5	2	2	4	0,5	ДС, ІРС/3
Тема 12. Методика підготовки учнівських дослідницьких робіт з краєзнавства	8,5	1	2	5	0,5	РМГ, ІРС/3
Тема 13. Шкільний музей як організаційно-методичний центр краєзнавчої роботи	8,5	1	2	5	0,5	РМГ, ІРС/3
Тема 14. Краєзнавчо-туристичні та культурно-історичні ресурси Волині	9	2	2	4	1	РМГ/ІРС/2
Разом за модулем 2	60	12	14	30	4	20 балів
Види підсумкових робіт	Бали					
Модульна контрольна робота 1	30					
Модульна контрольна робота 2	30					
Всього годин	120	26	30	52	8	100

Таблиця 5

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Консультації	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Вступ. Суть та завдання географічного краєзнавства	7,5	1	0,5	5	1	ДС, РК, ІРС/3
Тема 2. Краєзнавчий принцип навчання як елемент дидактичної системи учителя географії.	7,5	1	0,5	5	1	ДС, РК, ІРС/3

Тема 3. Зародження краєзнавства та історія його розвитку	9	1	1	6	1	ІРС, РМГ/3
Тема 4. Розвиток шкільного географічного краєзнавства.	9	1	1	6	1	ДС, ІРС/3
Тема 5 Зміст і форми організації роботи з географічного краєзнавства у ЗЗСО	9	1	1	6	1	РМГ, ІРС/3
Тема 6. Зміст і форми краєзнавчої роботи позашкільних закладів освіти.	9	1	1	6	1	РМГ, ІРС/3
Тема 7. Краєзнавчі музеї у системі національного краєзнавства	9	1	1	6	1	ДС/2
Разом за модулем 1	60	7	6	40	7	20 балів
Змістовий модуль II Методика організації краєзнавчих досліджень						
Тема 8. Методичні особливості краєзнавчих дослідження природних об'єктів	7,5	1	0,5	5	1	ДС, ІРС/3
Тема 9. Методичні особливості дослідження населення і господарства краю.	7,5	1	0,5	5	1	ДС, ІРС/3
Тема 10. Методика організації краєзнавчих географічних екскурсій та туристсько-краєзнавчих походів.	9	1	1	6	1	ІРС, РМГ/3
Тема 11. Методика організації роботи краєзнавчого гуртка	9	1	1	6	1	ДС, ІРС/3
Тема 12. Методика підготовки учнівських дослідницьких робіт з краєзнавства	9	1	1	6	1	РМГ, ІРС/3
Тема 13. Шкільний музей як організаційно-методичний центр краєзнавчої роботи	9	1	1	6	1	РМГ, ІРС/3
Тема 14. Краєзнавчо-туристичні та культурно-історичні ресурси Волині	9	1	1	6	1	РМГ/ІРС/2
Разом за модулем 2	60	7	6	40	7	20 балів
Види підсумкових робіт						Бали
Модульна контрольна робота 1						30
Модульна контрольна робота 2						30
Всього годин	120	18	18	70	14	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

У ході проведення практичних робіт з ОК переважає **комбінована перевірка** компетентностей студентів, де поєднуються зазначені вище форми контролю.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Тема змістового модуля	Тема для самостійного опрацювання	Види самостійної роботи
Тема 1	Національна спілка краєзнавців: мета, завдання, основні напрями діяльності.	Повідомлення Презентація.
Тема 2	Інтернет-ресурси як джерело та інструмент краєзнавчих досліджень в шкільному географічному краєзнавстві	Повідомлення Презентація.

Тема 3	Краєзнавство доби незалежності України.	Повідомлення Презентація.
Тема 4	Внесок К. Д. Ушинського (В. О. Сухомлинського) у розвиток шкільного географічного краєзнавства та реалізацію його ідей у теорії та практиці освітньої діяльності.	Повідомлення. Презентація
Тема 5	Проведення масових шкільних краєзнавчих заходів. Особливості проведення топонімічних досліджень.	Повідомлення Презентація
Тема 6	Основні напрями позашкільної краєзнавчої діяльності в контексті національно-патріотичного виховання.	Повідомлення Презентація
Тема 7	Екскурсії в краєзнавчий музей, особливості організації.	Повідомлення Презентація
Тема 8.	Фенологічні дослідження під час туристських подорожей та екскурсій.	Повідомлення Презентація
Тема 9.	Основні напрями шкільної краєзнавчої діяльності на сучасному етапі.	Повідомлення Презентація
Тема 10.	Організація туристських зльотів і змагань учнів.	Повідомлення Презентація
Тема 11.	Організація і проведення туристських походів вихідного дня.	Сценарій Презентація
Тема 12.	Особливості проведення топонімічних досліджень.	Повідомлення Презентація
Тема 13.	Методика підготовки учнівських дослідницьких робіт з краєзнавства.	Повідомлення Презентація
Тема 14.	Системний підхід до організації краєзнавчої роботи в закладі загальної середньої освіти	Повідомлення Презентація

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі першого рівня вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати під час консультацій. Здобувач повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь у навчальному процесі.

Політика щодо академічної доброчесності. Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності регламентовані наступними документами: Кодекс академічної доброчесності ВНУ ім. Лесі Українки, Положення про комітет з етики наукових досліджень ВНУ ім. Лесі Українки, Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників ВНУ імені Лесі Українки (https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/normatyvno-pravova-baza/)

Вивчаючи даний освітній компонент, здобувачі погоджуються виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- виконувати всі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- списування під час контрольних заходів (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв) заборонено;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів освіти;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів освіти.

Політика щодо дедлайнів та перекладання. У разі відсутності студента на

семінарських заняттях з об'єктивних причин, він має право виконати завдання, передбачені планом практичних занять, і одержати відповідні оцінки. Відпрацювання пропущених занять має відбутися до останнього семінарського (практичного) заняття під час індивідуально-консультативної роботи викладача. Якщо здобувач освіти отримав бал за темою освітнього компонента менший за максимальний, він має право лише один раз повторно скласти поточний контроль за темою (усна відповідь та виконання завдань для самостійної роботи). Зараховується найвищий результат. Скласти поточний контроль за темою можна під час консультації у вільний від аудиторних занять час.

Відпрацювання практичних робіт, які передбачали оцінювання участі в дискусії, тренінгу, роботу в групах здійснюється через виконання завдань самостійної роботи до теми.

Неформальна освіта при викладанні дисципліни

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Viznannya_rezultativ_VNU_im_L.U._red.pdf).

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

V. Підсумковий контроль

Рейтинг здобувача освіти з навчальної роботи визначається відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/07/Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за контрольні заходи за змістовими модулями, які проводяться у формі комплексної контрольної роботи (максимум – 30 балів за кожен змістовий модуль, всього 60 балів), за виконання завдань практичних занять: участь у дискусіях, роботу в малих групах (максимум – 15 бал), виконання індивідуальних творчих практичних завдань (максимум – 25 балів).

Зміст практичних занять сформований із поєднання усних запитань для обговорення (1 бал) та творчих практичних письмових завдань (1-2 бали). Письмові завдання можуть бути оцінені, якщо їх виконано у повному обсязі, написані висновки.

Самостійна робота оцінюється під час усних відповідей на семінарських заняттях і доповнює загальне оцінювання. Ефективність самостійної роботи здобувача викладач виявляє на практичних (семінарських) заняттях, під час тематичного опитування, перевірки, рефератів тощо та відображає в загальній оцінці за тему і змістовий модуль.

Теми самостійної роботи можуть бути зарахованими за результатами навчання у неформальній освіті за умови дотримання процедури визнання результатів навчання отриманих у неформальній та/або інформальній освіті (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Наказ №220 від 29.06.2022 р.)

Види самостійної роботи:

- самостійне вивчення й поглиблене опрацювання певних тем дисципліни та окремих питань;
- опрацювання матеріалу лекцій і підготовка до семінарських занять за конспектами, навчально-методичними посібниками, спеціальною літературою, інформації офіційних Інтернет сторінок;
- виконання творчих завдань (складання узагальнюючих схем, підготовка повідомлень з проблеми);
- реферування наукової літератури;
- пошук наукової літератури за певною темою;
- добір цитат, виписок, тез з певної проблеми;

- написання творів-роздумів, рефератів;
- розв'язування проблеми;
- виконання певного пошукового завдання.

Кожна з визначених тем (див. таблицю) містить питання для додаткового, самостійного опрацювання.

Модульна контрольна робота (МКР)

Під час виконання оцінюванню підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набув здобувач після опанування тем кожного з двох теоретичних модулів; сформована із тестів теоретичного змісту та відкритих творчих питань (на розгляд викладача).

Якщо у підсумку виконання всіх видів навчальної роботи студент за результатами поточного та модульного контролю набирає не менше 75 балів, то за його бажанням, отримана ним оцінка може бути зарахована як підсумкова оцінка з освітнього компонента. У протилежному випадку або за бажанням студента підвищити рейтинг, він складає іспит. При цьому бали, набрані за результатами модульного контролю, анулюються. Екзаменаційна оцінка визначається у балах (від 0 до 60) за результатами виконання екзаменаційних завдань.

Семестровий екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу та практичних вмінь і навичок з окремого освітнього компонента за семестр. Екзамен проходить у формі усної відповіді студентів згідно екзаменаційних білетів. Кожен білет включає три питання, які передбачають оцінювання теоретичних знань студентів та їх вмінь і навичок використовувати відповідні знання на практиці. Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	Пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	Непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література

Основна

1. Бенедюк В. В. Краєзнавство: Конспекти лекцій. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2019. 75 с.
2. Бенедюк В. В. Краєзнавство: Методичні матеріали для підготовки студентів до практичних робіт. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2019. 52 с.
3. Бенедюк В. В. Краєзнавство: Методичні матеріали для самостійної роботи студентів. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2019. 15 с.
4. Бенедюк В. В. Краєзнавчий принцип у процесі формування географічних компетентностей учнів. *Науковий вісник СНУ імені Лесі Українки. Серія «Географічні*

науки»: зб. наук. пр. Луцьк, СНУ імені Лесі Українки, 2020. № 1 (405). С. 21 – 25. 5. Бенедюк В. В. Теоретико-методичні основи кр

5. Основи краєзнавства : підруч. для студ. закл. Вищ. Освіти/НАН України, Національна спілка краєзнавців України; за ред. О. П. Реєнта; вид. 2-ге, доп. Київ, 2021. 376 с..

6. Олішевська Ю.А. Шкільне географічне краєзнавство. Навчальний посібник. К.: «ФО-П Кравченко», 2020, 175 с.

7. Павловська Т. С., Бенедюк В. В., Григор'єва Н. В. Географічне краєзнавство в закладах загальної середньої освіти: навч. посіб. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2023. 224 с.

Додаткова

1. Бенедюк В. В. Краєзнавчий принцип у процесі формування географічних компетентностей учнів // Науковий вісник СНУ імені Лесі Українки. Серія «Географічні науки»: зб. наук. пр. Луцьк, СНУ імені Лесі Українки, 2020. № 1 (405). С. 21 – 25.

2. Павловська Т. С. Географія Волинської області : навч. посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2019, 212 с.

3. Ткачук Н. М. Підготовка майбутніх учителів до краєзнавчої діяльності в контексті пріоритетів національно-патріотичного виховання. *Сьомі Сумські наукові географічні читання* : зб. матер. Всеукраїнської наук. конф., м. Суми, 14-16 жовт. 2022 р. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, Сумський відділ Українського географічного товариства, 2022. 201 с. С. 61–64

4. Ткачук Н. М. Дембовський М. С. Краєзнавчий підхід у навчанні географії як ресурс національно-патріотичного виховання учнів. *Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects*: Матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конференції (11-13.09.2022 м. Берлін, Німеччина) [Електронний ресурс]. с.342. С.148–155.

5. Ткачук Н. М. Інноваційні технології реалізації краєзнавчого принципу навчання географії. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів*: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. / за ред. Ю. М. Барського, м. Луцьк, 11–12 лист. 2022 р. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2022. С. 136–139 .

Інтернет-ресурси, офіційні сайти установ

1. Український державний центр національно-патріотичного виховання <https://patriotua.org/>

2. КЗ «Волинський обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Волинської обласної ради» <https://cnpvtk.volyn.ua/>

3. Мала академія наук <http://man.gov.ua/ua/index>

4. КЗ «Волинська обласна Мала академія наук» <http://vvman.lutsk.ua/>

5. Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді <https://nenc.gov.ua/>

6. Волинський обласний еколого-натуралістичний центр <http://voenc.lutsk.ua/>

7. Міжнародна освітня програма GLOBE <https://nenc.gov.ua/globe/>

8. Національна спілка краєзнавців України <http://nsku.org.ua/>

Питання до екзамену

1. Охарактеризуйте зміст краєзнавства, його об'єкт і предмет та поняття «край».
2. Охарактеризуйте географічне краєзнавство як складову частину національного краєзнавства.
3. Розкрийте зміст краєзнавчого принципу навчання.
4. Охарактеризуйте головні функції географічного краєзнавства.
5. Вимоги до відбору навчального краєзнавчого матеріалу.
6. Охарактеризуйте прийоми застосування краєзнавчого принципу та його методичне значення при вивченні географії.

7. Охарактеризуйте літописи Київської Русі як джерело краєзнавчих матеріалів.
8. Проаналізуйте краєзнавчі ідеї видатного чеського педагога-гуманіста і просвітителя XVII ст. Яна Амоса Коменського.
9. Розкрийте педагогічний внесок Ушинського К. Д. у розвиток шкільного географічного краєзнавства та реалізацію його ідей у теорії та практиці освітньої діяльності.
10. Становлення наукового Товариства дослідників Волині та організація його роботи.
11. Вклад Тутковського П. А. у розвиток наукового Товариства дослідників Волині.
12. Відображення географічного краєзнавства у методичних та навчальних посібниках 50-х – 80-х років XX століття. 1
13. Розвиток вітчизняного географічного краєзнавства впродовж XX століття та у нинішній час.
14. Шкільний краєзнавчий рух у незалежній Україні.
15. Охарактеризуйте методи досліджень у краєзнавстві.
16. Проаналізуйте основні джерела краєзнавства.
17. Дайте характеристику основних напрямів вивчення рідного краю.
18. Охарактеризуйте форми краєзнавства, виділені у залежності від мети та завдань досліджень.
19. Освітнє краєзнавство у формуванні компетентної особистості.
20. Туристські форми краєзнавчої роботи.
21. Стаціонарні форми краєзнавчої роботи.
22. Охарактеризуйте методичні особливості досліджень природних краєзнавчих об'єктів учнями.
23. Загальна характеристика типових природних об'єктів Волинської області.
24. Унікальні природні об'єкти Волинської області.
25. Природоохоронні території Волинської області.
26. На основі вивчення об'єктів природи рідного краю наведіть приклади краєзнавчого принципу навчання географії у закладі загальної середньої освіти.
27. Методичні особливості краєзнавчих досліджень населення краю.
28. Методичні особливості краєзнавчих досліджень територіальної організації господарства.
29. Дайте загальну характеристику провідних підприємств Волинської області.
30. Охарактеризуйте одне з місцевих підприємств (на вибір студента) та обґрунтуйте особливості методики його дослідження при вивченні географії у школі.
31. Обґрунтуйте приклад зв'язку різних форм краєзнавчої роботи при вивченні географії у школі.
32. Охарактеризуйте зміст та основні напрями діяльності музею.
33. Охарактеризуйте значення Волинського краєзнавчого музею як наукового, освітнього та культурний осередку нашого краю.
34. Шкільний музей як організаційно-методичний центр краєзнавчої роботи.
35. Облаштування краєзнавчої географічної експозиції шкільного музею.
36. Дайте загальну характеристику культурно-історичної спадщини Волині.
37. Розкрийте зміст, значення та види краєзнавчих екскурсій.
38. На одному з прикладів охарактеризуйте методичні особливості проведення краєзнавчої екскурсії у природу при вивченні географії.
39. На одному з прикладів охарактеризуйте методичні особливості проведення краєзнавчої екскурсії на підприємство при вивченні географії у школі.
40. Розкрийте зміст і значення краєзнавчого гуртка.
41. Охарактеризуйте методичні особливості роботи краєзнавчого гуртка.
42. Загальна характеристика походів.
43. Особливості організації багатоденних туристсько-краєзнавчих походів.
44. Підведення підсумків туристсько-краєзнавчого походу.
45. Системний підхід до організації краєзнавчої роботи.